

Slovenská spoločnosť pre štúdium a liečbu bolesti

Vážené kolegyně, kolegovia!

Ozývame sa Vám znovu, tentokrát v období početných kongresov, seminárov a iných odborných vzdelávacích akcií. Zároveň väčšinu z nás už začína hriať vidina blížiacich sa dovolení a s tým aj možnosť načas zmiznúť z chaosu našich ambulancií, oddelení či operačných sálov. Veríme, že si všetci dobre oddýchnete, najlepšie v spoločnosti svojej rodiny či priateľov niekde na brehu mora alebo v lone krásnych hôr. Výbor našej Spoločnosti Vám k tomu praje veľa pohody, kľudu, príjemných zážitkov a peňazí.

1. Poohliadnutie sa:

Od začiatku tohoto kalendárneho roka sa v našom odbore udiali niektoré zaujímavé udalosti.

- menovanie hlavného odborníka
- pridelenie číselného kódu pre odbor algeziológia
- nové voľby do EFIC
- dohoda o generálnom sponzorovi

2. Činnosť výboru SSŠLB:

Výbor SSŠLB sa v tomto roku zišiel dvakrát:

- 5. marca 1999 v Martine
- 23. apríla 1999 v Martine

Okrem niektorých interných záležitostí výbor na svojich schôdzach prerokoval:

- MUDr. Kulichová hodnotila vypracovanie rozposlaných dotazníkov o činnosti ambulancií chronickej bolesti. Situácia s ich návratom z jednotlivých pracovísk je stále neuspokojivá. Podrobnosti sú uvedené v samostatnom odseku nižšie.
- Dr. Kulichová tiež prečítala list, ktorý bol odoslaný v jej mene (ako hlavného odborníka algeziológie) na MZ SR. Boli v ňom zahrnuté naše pripomienky ku publikovanej kategorizácii liekov, pretože mnohé, pre liečbu bolesti dôležité lieky, písať nemôžeme. Akceptáciu listu ani odpoveď naň sme zatiaľ nedostali. Po doplnení zoznamu liekov sa výbor pokúsi ešte raz o nadviazanie komunikácie s MZ SR v tejto otázke.
- Dr. Mičiaková výbor informovala o prípravách 7. Slovenských dialógov o bolesti v Nitre. Prvé informácie o tomto kongrese ste už dostali, ďalšie informácie nižšie.
- Výbor sa zatiaľ orientačne dohodol na obsadení funkcií krajských odborníkov odboru algeziológia.
- Počas konania 9-teho Svetového kongresu bolesti v auguste t.r. vo Viedni by mal byť naša SSŠLB prijatá za riadneho člena IASP. Podmienka: 25 platiacich individuálnych členov IASP zo Slovenska bola začiatkom tohoto roku splnená.
- Najbližšie zasadanie výboru bude 19.6.1999 počas Neformálneho stretnutia algeziológov na Tajove.

3. Situácia v budovaní odboru:

Po prijatí koncepcie odboru algeziológie v októbri minulého roku sa vytvorila formálna možnosť ďalšieho budovania nášho odboru. Podarilo sa nám dosiahnuť **menovanie hlavného odborníka** a pred niekoľkými týždňami bol na MZ SR nášmu novému odboru – Liečba bolesti – **pridelený oficiálny číselný kód odboru** (je to číslo 01 52). Pod ním už môže náš odbor oficiálne figurovať pri dohodovaní ďalších podmienok jeho budovania, pri styku s poisťovňami a pod. Ďalším krokom budú veľmi dôležité **jednania zástupcov výboru spoločnosti s poisťovňami**, konkrétne s VZP a so Združením zdravotných poisťovní. Ich cieľom bude prejednať tri závažné okruhy otázok, a to:

- akceptovanie preskribcie liekov, špeciálneho zdravotného materiálu a prístrojovej techniky algeziológmi (teda liekov, ŠZM a diagnostických i liečebných prístrojov používaných v našom odbore s preskripciou doposiaľ obmedzenou na iných špecialistov)
- akceptovanie diagnostických a liečebných výkonov a ich bodovania algeziológmi, t.j. akceptovanie tých výkonov, ktoré my pri liečbe bolesti vykonávame a doteraz boli uznávané len u špecialistov iných odborov. Ide o výkony všeobecné, návštevy a prehliadky, anesteziologické výkony v ambulancii a všeobecne, operačné výkony, dispenzárna starostlivosť, špecifické výkony, injekcie a obstreky, náhle opatrenia, niektoré výkony z onkológie a z FBLR - banky, TENS, magnet, laser, fototerapia (biolampa). Ďalej sa jedná o nové výkony, ktoré doposiaľ neboli v „bodovníku“ ani uvedené, napr.: algeziologický pohovor, algeziologické výkony u detí, Rebox, perfúzy (ich kontrola, manipulácia s nimi, poučenie o ich používaní), poučenie pacienta (odborná inštrukcia) o spôsobe života (pohyb, stolica,...), pôrodná analgézia, ambulantná anestézia, „psychologické“ postupy v algeziológii a pod.
- dohoda o uhrádzaní lôžkodňa lôžkovým oddelenia liečby bolesti v adekvátnej výške (podklady boli vypracované podľa analýzy nákladov na činnosť lôžkovej časti Centra bolesti v Banskej Bystrici za ostatné 3 roky).

Vytvorením návrhu bodovníka odboru algeziológie bol poverený Dr. Štefan, jednaním s poisťovňami sú poverení členovia výboru Dr. Nemčíková, Dr. Štefan a Dr. Martuliak. V súčasnej bezútešnej situácii s financovaním zdravotníctva veľké úspechy a štedrosť od poisťovní neočakávame, ale pri troche skromnosti a realizmu by sa nám malo podariť dosiahnuť aspoň základné uznanie našich požiadaviek hlavne v oblasti liekovej politiky a akceptácie (a hlavne preplácania) minimálne základných algeziologických výkonov. Zaželajme preto vyjednávačom veľa zdaru, budú ho potrebovať!

Paralelne s týmito aktivitami výbor Spoločnosti začne postupne do praxe presadzovať **návrh systému vzdelávania** v našom odbore. Výbor rozpracuje podrobný návrh systému vzdelávania v odbore s uvedením konkrétnych foriem školenia. Bude to jednak systém predtestačných školení vo forme študijných pobytov na najvyšších algeziologických pracoviskách, jednak systém „bežného“ školenia lekárov - záujemcov o liečbu bolesti - formou tematických kurzov (podobne ako doteraz).

4. Dotazník o algeziologických pracoviskách:

Dotazníky o pracoviskách liečby bolesti za rok 1998, zaslané predsedkyni SSŠLB, neboli dostatočne vyplnené všetkými členmi. Preto aj prehľad o ich činnosti poskytuje len nejasný obraz. Niektorí lekári z algeziologických pracovísk dokonca neodoslali dotazník vôbec. Vo vlastnom záujme by (Dr. Somošová – Michalovce, Dr. Králiková - Poprad, Dr. Opršal - Trenčín a Dr. Pastucha – Handlová) mali túto situáciu napraviť. Ako sme už vo viacerých predošliach Listoch členom uvádzali, podľa rozhodnutia výboru nebudú (zatiaľ) tieto pracoviská SSŠLB oficiálne garantované a pri

LIST ČLENOM -jún 1999

najbližších jednaniach so zdravotnými poisťovňami ich nebudeme uvádzať. Najbližšie sa dotazníky budú zasielať na pracoviská začiatkom budúceho roka. Nakoľko to je mnohokrát jediná informácia o činnosti jednotlivých pracovísk bolesti, je nevyhnutné údaje vypisovať precízne. Dotazníky boli zároveň aktuálne prepracované do prehľadnejšej formy. Opakovane zdôrazňujeme, že informácie z dotazníkov slúžia nie len pre registráciu ambulancií bolesti našou spoločnosťou, ale aj napr. ako podklady pre jednanie s poisťovňami a pod.

Taktiež zatiaľ viazne aj dopĺňanie osobných údajov do počítačovej databázy našej Spoločnosti, ktorá sa nachádza u Dr. Martuliaka. Jediné údaje o svojich prednáškových a publikačných aktivitách, ako i informácie o osobných údajoch, zaslal iba Dr. Potúček. Je zrejmé najvyšší čas brať informácie výboru SSŠLB publikované v Listoch členom vážne. Formujeme nový odbor a pokiaľ si nezabezpečíme dodržiavanie pravidiel hry sami medzi sebou, nebudeme akceptovaní v potrebnom rozsahu ani partnermi v rokovaní. Akonáhle sa nám podarí dosiahnuť prijatie návrhu systému vzdelávania, „rozbehnú sa“ predatestatčné i atestačné konania. Vtedy bude každá registrovaná odborná aktivita (prednášková, publikačná a iná v našom odbore) pre všetkých záujemcov o získanie kvalifikácie (viest' algeziologické pracovisko) veľmi potrebná. Podobne je – pre neprítomnosť týchto údajov v databáze – veľký problém získať adresu, telefónne číslo, či iný osobný údaj o niekom z našich členov. Aby sa Vám ľahšie orientovalo, ktoré údaje máte Dr. Martuliakovi zaslať, uvádzame zoznam položiek, ktoré list v Databáze obsahuje: titul, meno a priezvisko, adresa domov s PSČ, telefón domov, členstvo v SLS, LK, IASP, osobné číslo, rok vstupu do odbornej spoločnosti, pracovisko, adresa pracoviska s PSČ, telefón, fax, príp. E-mail na pracovisko, dátum narodenia, rodné číslo, prednášky, publikácie, iná aktivita, poznámky. Ak by ste nám zasielali väčšie množstvo údajov (prednášky, publikácie a pod.), poprosíme Vás, zašlite ich na diskete, alebo E-mailom, nech to nemusíme prepisovať (vrátíme).

Z ostatného Listu členom opakujeme: tí členovia SSŠLB, ktorí nám doposiaľ neoznámili vznik nového pracoviska, by tak mali urobiť čím skôr. Ak nemajú Dotazník o algeziologických pracoviskách, alebo sú to kolegovia novoprihlásení do SSŠLB, skontaktujú sa s Dr. Martuliakom pre ich zaradenie do databázy spoločnosti! (napr. aj pre zasielanie pošty). V súčasnosti má SSŠLB asi 177 platiacich členov.

5. Dohoda o štatúte generálneho sponzora SSŠLB:

Po jednaní člena výboru Dr. Martuliaka s vedúcim Útvaru marketingu SLOVAKOFARMA a.s. Dr. Ladislavom Križanom vzišla myšlienka o možnosti zriadenia štatútu Generálneho sponzora našej SSŠLB. Bude ňou firma SLOVAKOFARMA a.s., ktorá našu oficiálnu žiadosť s radosťou prijala. Ostáva ešte dojednať podrobnosti tejto vzájomne výhodnej spolupráce. Ďalšie informácie zverejníme po ukončení jednaní.

6. Správa zo služobnej cesty:

Dr. Kulichová, ako predsedníčka SSŠLB a hlavný odborník MZ SR pre algeziológiu, sa v dňoch 23. - 28.3.1999 zúčastnila **EFIC Council Meeting**, poriadaný v Heraklion, Kréta, Grécko. EFIC Council Meeting bol poriadaný v rámci HIT (Hellenic, Israel, Turkish) Congress: Pain in Mediterranean Corner. Zastupovala tu Slovensko ako členka Councilu a predsedníčka SSŠLB. Z tejto pracovnej cesty nám podáva správu:

Na Councile sa prerokovávali:

1. Analýza 3-ročnej činnosti výboru Councilu, hodnotenie úspechov a ďalšie smerovanie EFIC a koordinácia týchto aktivít v rámci Európy.
2. Príprava 3.európskeho kongresu, ktorý sa bude konať v r.2000 v Nice vo Francúzku.

LIST ČLENOM -jún 1999

3. Hlavným bodom boli voľby výboru Councilu: prezident David Niv (Israel), viceprezident Harald Breivik (Nórsko), sekretár Serdane Erdine (Turecko), pokladník Giustino Varrassi (Taliansko).

V odbornej časti kongresu, som ako pozvaný prednášateľ prezentovala prednášku: Transdermal Fentanyl – Experience in Cancer Pain Control. Aktívna účasť na kongrese mi umožnila prezentovať naše skúsenosti z liečby bolesti a zároveň sa dozvedieť najnovšie poznatky v tejto oblasti od popredných odborníkov v Európe.

Súčasný záujem je sústredený na najnovšie poznatky v oblasti patofyziológie, farmakológie, anestetické a neurochirurgické postupy v liečbe akútnej, chronickej a rakovinovej bolesti.

Z ďalších zahraničných aktivít:

V auguste t.r. sa uskutoční 9-svetový kongres IASP vo Viedni, naša spoločnosť dosiahla t.r. prijateľný počet individuálnych členov IASP 25, preto som oficiálne požiadala o štatút riadneho člena IASP pre SSŠLB, sú tu nejaké administratívne opozdenia, preto som ďalej požiadala o oficiálnu podporu prof. Davida Niva, prezidenta EFICu, ktorý je súčasne šéfom exekutívy pre prijímanie nových členov IASP, prisľúbil mi všetku svoju podporu. Takže mám seriózny dôvod si myslieť, že SSŠLB sa na 9-tom kongrese IASP vo Viedni stane riadnym členom IASP.

Zároveň chcem oznámiť, že profesor David Niv sa ospravedlnil, že sa nemôže zúčastniť nášho výročného kongresu v Nitre, nakoľko v tom istom termíne sa zúčastní ESRA kongresu v Istanbuli. Poprial zdar nášmu kongresu a ponúkol, že v EFIC News Letter môžu uverejniť 5-10 vybraných abstraktov z nášho výročného kongresu. Preto si dovoľujem apelovať na našich členov, aby si dali zvlášť záležať na príprave svojich odborných prednášok na kongres v Nitre, vedecký výbor kongresu vyberie 5-10 najlepších abstraktov, ktoré samozrejme musia byť pripravené v anglickej verzii.

7. Informácia o VII. Slovenských dialógoch o bolesti:

V januárovom Liste členom sme uviedli predbežné informácie o organizovaní VII. Slovenských dialógov o bolesti. Všetci už viete, že sa budú konať 30. septembra - 2. októbra 1999 v Nitre, organizátormi sú MUDr. Katarína Mičiaková, ACHB ARO Nitra a MUDr. Peter Beržinec, prim. onkológ, odd. Nitra. Prednáškové témy sú tohoročne široko a otvorene koncipované, pertraktovať sa bude akútna, chronická i rakovinová bolesť, paliatívna starostlivosť, ale hlavnou témou budú nefarmakologické postupy v liečbe bolesti. Prvú informáciu ste už obdržali, takže si už všetci môžete premyslieť témy svojich odborných príspevkov. Po osobnej i písomnej komunikácii s vedením spoločností FBLR a Akupunktúry sme získali prisľub zaradenia kvalitných edukačných i praktických prednášok z týchto pre nás blízkych nefarmakologických odborov. Pripomínam, že prítomnosť členov SSŠLB je na výročnom kongrese povinná (aj pre poriadanie plenárnej schôdze spoločnosti v priebehu kongresu), takže sa tešíme na Vašu bohatú účasť!

8. Spolupráca s inými odborníkmi:

Ako sme avizovali v minulom Liste členom, po dohovore s vedením subkatedry akupunktúry SPAM prim. Banghom sme začali organizovať základné kurzy ušnej akupunktúry pre algeziológov. Jeden z nich sa konal koncom apríla v Bratislave (tu boli algeziológovia len ako hostia). Chceme Vám ale oznámiť, že prvý Kurz aurikuloterapie pre algeziológov sa bude konať bezprostredne po ukončení Dialógov o bolesti v Nitre. Bude teda prebiehať v dňoch 2.-3. októbra 1999 od poobedia soboty do asi 14 hod. v nedeľu. Kurz bude viesť skúsený akupunkturista z Čiech Dr. Juraj Gressner, ktorý nám prednášal aj na horeuvedenom kurze v apríli. Je pravdepodobné, že tento kurz sa bude konať už pod patronátom subkatedry algeziológie. Bližšie informácie budú u Dr. Ondrejovičovej alebo u Dr. Martuliaka.

9. Informácia o 3. neformálnom pracovnom stretnutí algeziológov:

Stalo sa už peknou tradíciou, že naši banskobystrickí kolegovia v tomto roku už potretíkrát organizujú neformálne prebiehajúce stretnutia slovenských algeziológov. Ako aj po iné roky, tak aj teraz sa bude toto stretnutie konať v príjemnom prostredí okolia Banskej Bystrice, konkrétne v autokempingu nad Tajovom. Termín sme oproti predošlým rokom v zásade tiež nemenili, stretnutie sa bude konať v piatok 18.júna poobede a v sobotu 19. júna doobeda. Začiatok je teda hneď na druhý deň po žilinskej konferencii o bolesti. Záujemci sa už môžu nahlasovať Dr. Martuliakovi (adresa vid' nižšie), pozvánky pošleme prihláseným účastníkom. Chceme zdôrazniť, že jediné kritérium na výber záujemcov je časové poradie ich prihlásenia (akceptujeme aj telefonické oznámenie) a samozrejme členstvo v SSŠLB. Pre členov výboru je účasť povinná a budú uprednostnení vo výbere. Hlavný limit na účasť je ubytovanie (rezervovaných je max. 40 miest), preto prítomnosť rodinných príslušníkov zrejme nebude možné akceptovať (korigovať to budeme aktuálne podľa celkového záujmu). Účastníci si budú hradiť iba ubytovanie, čo by malo byť v max. výške 150 SK/noc. Ostatné náklady na stretnutie hradí f. Janssen – Cilag. V piatok sa bude konať diskusia k súčasnej situácii v odbore a spoločenský večer, v sobotu doobeda zasadanie výboru a informácie Výboru spoločnosti prítomným. Tešíme sa na Vašu účasť.

10. Informácie o niektorých odborných akciách na rok 1999:

- V. žilinská konferencia o bolesti: "Nové trendy v liečbe bolesti", Žilina, 17. júna 1999 (témy: postupy invazívne, neinvazívne, rehabilitačné, akupunktúra,...)
- III. neformálne stretnutie algeziológov, 18.-19. júna 1999 v Tajove, B. Bystrica
- VII. Slovenské dialógy o bolesti, 30. septembra - 2. októbra 1998, Nitra
- 9th World Congress on Pain, 22.-27. 8 1999, Vienna, Austria
- Official Satellite Symposias of the 9th World Congress on Pain in Viena:
 - Rheumatic Pain Treatment, August 18-19,1999, Freiburg, Germany
 - Nervous System Plasticity and Chronic Pain: Concepts and Clinical Applications Heidelberg, Germany August 15th -18th, 1999.
 - What works for whom? Customizing interdisciplinary treatment of chronic pain – a step forward? August 19, 1999, Maastricht, Holland. (Behavioral Medicine, cognitivebehavioral and interdisciplinary treatment programs for chronic pain have expanded considerably).
 - NSAID's and opioids for non-malignant pain, August 18 – 19, 1999, Chester, UK.
 - Clinical and Legal Issues in Pain, A Special Interest Group of IASP, Edinburgh, 16-17 August, 1999.
- Európsky kongres paliatívnej starostlivosti, 19.-23. septembra 1999, Ženeva, Švajčiarsko
- 6. Kongres ČSARIM (anesteziologický) s medzinárodnou účasťou, 22.-25.septembra 1999, Brno, Kongresové centrum, Výstaviště 1, inf. tel.:00420 5/4318 2005-6. Hlavné témy: Anesteziológia a intenzívna medicína, Regionálna anestézia a liečba bolesti, Sesterská sekcia.
- Český výročný kongres o bolesti, hlavná téma: Chronické bolesti zad, 11.-12. november 1999, Praha, hotel Pyramida, Bělohorská 24, sekretariát kongresu: tel: 00420 47/553 1098.
- International Symposium on Regional anaesthesia and Pain Medecine, May 31 - June 3, 2000, Quebec, Canada
- Worldwide Pain Conference, July 15-21, 2000, San Francisco, USA

7.Slovenské dialógy o bolesti, 30. septembra -2. októbra 1999, Nitra

LIST ČLENOM -jún 1999

- Pain in Europe III, Third Congress of the European Federation of IASP Chapters, Nice, France. 27-30 september, 2000

11. Rôzne informácie:

- Stále je platná ponuka: od Dr. Martuliaka môžete získať elektronické fotografie z niektorých kongresov a akcií SSŠLB (Prešov, Tále, Bystrá, Tajov, ...). Na jednu disketu sa zmestí len jedna fotografia (*.jpg cca 800 – 110 KB)! O informácie zatelefonujte a zašlite diskety.
- MZ SR doporučuje miesto v minulosti používaného slova „rakovinová“ používať pojem „nádorová“.
- Výbor spoločnosti pracuje na príprave prvých skrípt o liečbe bolesti.
- Členovia výboru SSŠLB majú na starosti tieto funkcie a aktivity:
 - MUDr. Marta Kulichová, CSc. – predsedkyňa, kontakt so zahraničím
 - MUDr. Darina Hasárová – podpredsedkyňa, odborné akcie na Slovensku, vedenie „Kroniky“
 - MUDr. Zuzana Turčániová – tajomník, kontakt so SLS, finančné hospodárstvo, zápisnice schôdzí
 - MUDr. Igor Martuliak - propagačná a dokument. činnosť, databáza SSŠLB, príprava Listu členom
 - MUDr. Ľubomíra Nemčíková - vzdelávanie
 - MUDr. Ján Štefan – kontakt s poisťovňami
 - MUDr. Stanislav Fabuš – kontakt so Sekciou paliatívy
- Ako sme už informovali v ostatnom Liste členom, od budúceho roku začíname novú tradíciu usporiadávania výročných národných kongresov o bolesti spoločne so sesterskou českou SSLB. Po dohovore výborov SSŠLB a SSLB sa bude najbližší kongres konať na jeseň 2000 v Ostrave. Bližšie informácie uvedieme po prejednaní podrobností.
- List členom je hlavný komunikačný kanál všetkých algeziológov a s nimi spriaznených duší. V súčasnosti ho číta bežne 180 lekárov na Slovensku. Vyzývame Vás preto, aby ste využili tento priestor na publikáciu svojich skúseností, názorov a podnetov. Tiež tu môžeme uverejniť Vaše oznamy o lokálnych a regionálnych aktivitách, podeliť sa so skúsenosťami a problémami s budovaním a činnosťou svojich pracovísk, oznámiť skúsenosti zo zahraničných stáží, inzeráty a podobne. Za týmto účelom chceme v Liste členom zriadiť rubriku Verejné fórum, kde by sme sa mohli vzájomne informovať o akýchkoľvek problémoch, názoroch a aktivitách na poli liečby bolesti. Preto netrpezlivo čakáme na Vaše príspevky, ktoré zasielajte (na diskete, E-mailom) do centra databázy na adresu: MUDr. Igor Martuliak, Centrum bolesti, NsP F.D.Roosevelta, Nám. L.Svobodu 1, 975 17 Banská Bystrica, tel. 088/ 441 2179, E-mail: picubb@psgnetbb.sk

12. Záverom:

Takže asi toľko, čo sme Vám chceli za výbor SSŠLB oznámiť. Ako vidíte, poctivo pokračujeme v práci na konštituovaní nášho mladého, ale perspektívneho odboru. Práca to nie je ľahká, ale pokiaľ tento boj prinesie aj ovocie (a my sme o tom pevne presvedčení), budeme iste všetci veľmi spokojní. Ak by ste mali aj vy nejaký dobrý nápad, alebo by ste mohli pomôcť zlepšiť niečo v našej práci, neváhajte a spojte sa s vedením našej Spoločnosti. Každý podnetný návrh nám môže pomôcť v našom spoločnom snažení.

Najbližšie sa hromadne stretneme zrejme až v júni v Žiline. Tým, ktorých do jesene neuvidíme, želáme príjemné strávenie zaslúženej dovolenky plnej klľudu, oddychu a skvelých zážitkov. Zhod'te zo seba nánosy stresov a únavy z našej zodpovednej práce a načerpajte nových síl.

Prajeme Vám veľa šťastia! Zatiaľ dovidenia.

V Banskej Bystrici, dňa 1. júna 1999

Za výbor SSŠLB
MUDr. Marta Kulichová, CSc.

LIST ČLENOM -jún 1999

List vypracoval Dr. Igor Martuliak